

Paladset på Sølvtorvet

Sørensen, Annette Buhl; Zwisler, Laila

Published in:
Dynamo

Publication date:
2012

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Sørensen, A. B., & Zwisler, L. (2012). Paladset på Sølvtorvet. *Dynamo*, (31).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

PALADSET PÅ SØLVTORVET

”Vær hilset, Du vort nye Hjem, Som luer i September-Solen!” Sådan lød det i 1890, da den Polytekniske Lærestanstalt indviede sine nye bygninger i Sølvgade i København. Majestætiske bygninger, der afspejlede ingeniørstandens nye selvtillid.

ANNETTE BUHL SØRENSEN OG LAILA ZWISLER >

Siden grundlæggelsen i 1829 havde Lærestanstalten (nu DTU) haft til huse i to professorgårde mellem Studiestræde og Skt. Peders Stræde i København, men nu var man for alvor vokset ud af de gamle, trange bygninger.

I de nye bygninger var der mange forbedrede faciliteter, men det vigtigste var nok laboratorierne til praktiske øvelser for studerende. I den gamle Lærestanstalt var disse privilegier forbeholdt kemikerne, og bygningerne var indrettet til en tid, hvor indlæringen var baseret på teori og demonstrationsforsøg – altså lige bortset fra inden for kemien, hvor studerendes deltagelse i laboratorieøvelser var noget helt naturligt.

”Indtil Aaret 1883 blev Studiet af Fysik ved Universitetet og den polytekniske Lærestanstalt gennemført, uden at den studerende fik nogen lejlighed til at udføre fysiske Forsøg,” skrev professor i fysik Kristian Prytz beklagende i 1910.

Men ingeniørfeltet var under udvikling, og praktiske øvelser var blevet et stort ønske på alle områder. Nogle undervisere havde stablet øvelser på benene i den gamle Lærestanstalt, men de måtte kæmpe med mangel på plads, udstyr og tidssvarende faciliteter:

”Apparaterne blev anbragt i Vindueskarme...” skrev Prytz om studenterøvelserne i fysik. Det var ikke kun anderledes undervisningsmetoder, der satte lokalerne i Studiestrædet under pres. Antallet af studerende var steget, samtidig med at tilhørere udefra købte adgangskort til forelæsningsne og fyldte godt op i auditorierne.

Længe undervejs

Vejen til sølvgadekomplekset havde været lang og sej. En klage fra Lærestanstalten i 1871 om lokaleforholdene fik ministeriet for kirke- og undervisningsvæsenet til at nedsætte en kom-

mission, der afgav betænkning i 1875. Kommissionen anbefalede en flytning og udvidelse, men man skulle vente 12 år, før byggeplanerne endelig gik gennem Folketinget og Landstinget.

Det nye domicil var på 10.000 kvadratmeter, men det løste ikke pladsproblemerne. Især oprettelsen af en studieretning inden for elektroteknik i 1903 krævede både flere undervisningslokaler og særlige faciliteter til elektrotekniske øvelser. Derfor måtte Lærestanstalten i 1904 igen bede om penge til udvidelser. Men denne gang behøvede politikerne ikke lang betænkningstid. Byggeriet gik i gang samme år, og i 1906 stod den elektrotekniske fløj færdig. Ved samme lejlighed fik Lærestanstalten også et maskinlaboratorium ”i Lighed med hvad der efterhånden er blevet oprettet ved de fleste af de tekniske Højskoler i Udlandet,” som professor i maskinlære Holger Bache

Den Polytekniske Lærestanstalt fotograferet med Sølvtorvet i forgrunden. Til venstre i billedet ses fysikfløjen, til højre kemifløjen og mellem de to fløje professorboligerne.

FOTO: TEKNOLOGIHISTORIE DTU

skrev i 1910. Her lavede studerende forsøg med bl.a. dampmaskiner.

Ingeniørers nye status

Det nye sølvgadekompleks var et tegn på ingeniørernes nye status og selvtillid. I bemærkningerne til lovforslag om 1904-udvidelsen hed det om elektroteknik:

”Det vilde blive et nationalt-økonomisk Tab for Landet, saafremt det ikke blandt sine egne Borgere kunde finde de fornødne intellektuelle Kræfter for

Iværksættelsen og Ledelsen af Foretagender paa dette udstrakte Omraade, men maatte ty til Udlandets Teknikere”.

Disse argumenter var åbenbart blevet så overbevisende, at pengene blev bevilget med kort varsel. Idéen om en tæt forbindelse mellem teknisk viden og økonomisk fremgang havde bundfældet sig – også i Danmark. <

! YDERLIGERE OPLYSNINGER

M.C. Harding (red.): 'Den Polytekniske Lærestanstalt', Kbh. 1910

TEKNOLOGIHISTORIE DTU

tager vare på DTU's kulturarv og sikrer bevaringsværdige genstande og arkivalier for eftertiden.
Læs mere på www.historie.dtu.dk